

СТРУКТУРНЕ И ТВОРБЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КАРАШЕВСКЕ АНТРОПОНИМИЈЕ ИЗ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ XVII ВЕКА

У раду су анализирана карашевска презимена из спискова босанских фрањеваца састављених у петој деценији XVII века³. Ти спискови чувају се у архивима Ватикана и били су урађени приликом активности за преобраћање Карашевака у католичку вероисповест које је у наведено време спроводила у Банату мисија *Конгрегације за пропаганду вере* из Рима (FIDE).

Забележена презимена подвргнута су структурној и творбеној анализи. Истовремено, извршена је и компаративна анализа презимена забележених средином XVII века са садашњим презименима и надимцима карашевског живља са циљем да се расветли правац еволуције карашевске антропонимије и, имплиците, да се разоткрију промене до којих је дошло у етничкој структури карашевске енклаве почев од друге половине XVII века до данас. Истакнуте су, такође, тамо где је случај, и друге релевантне карактеристике ових антропонима (етимолошке, семантичке).

Кључне речи: Карашевци, румунски Банат, антропоними (презимена, надимци), спискови имена и презимена покатоличених Карашевака, структурна и творбена анализа презимена.

1. Средњовековни извори бележе да су Словени били присутни на Балканском полуострву и Панонској низији (укључујући и у Банату) још у V или VI веку после Христа. Од VI до почетка XI века, становници Баната били су јужни Словени (већином преци данашњих банатских Срба и, у мањој мери, Бугара) и, највероватније, остаци романског становништва (Поповић, 1955: 15–18; Пејин 2003: 3–4; Ивић, 1929: 5; Sucić, 1972: 35, 56). Банатски словенски и романски (румунски) живаљ примио је у X веку хришћанство по византијском обреду (Поповић 1955: 23). Након мађарског освајања Баната 1030. г. (Поповић 1955: 22; в. и: Cronica 1996: 81–85), Мађари, покрштени

¹ mradan54@yahoo.com

² Рад је настао у оквиру пројекта Центра за научна истраживања и културу Срба у Румунији при Савезу Срба у Румунији Истраживање културе и историје Срба у Румунији.

³ О контексту у којем су настали наведени спискови, као и ради бољег разумевања историјске прошлости, верске проблематике и порекла Карашевака, види наш рад *Карашевска антропонимија у прошлости и данас* (Радан, 2011: 445–458).

по латинском обреду, јављају се као трећи етнички елеменат у структури банатског становништва, али у малом броју. Међутим, тек у XVIII веку, након што је Банат припао Аустријској царевини и спроведених хабзбуршких колонизација, ова област постаје мултиетничка и мултиконфесионална у правом смислу речи (Ehrlер, 1982: 30 *passim*; Ћинта, 1972).

Од великог раскола хришћанске цркве (1054) све до заузимање Баната од Турака (1552. године), угарски су краљеви вршили притисак на православно банатско становништво, чак и прогањање у извесним периодима, са циљем њиховог привођења у католичанство (Гавриловић, 1995: 7). 1238, 1299, 1366, 1428, 1429. и 1434. година биле су најкритичније за православље у Банату (Радан, 2011: 447–448). Ради спровођења своје прозелитске политике, мађарски краљеви доводе у Банат, у различитим периодима, калуђере из разних редова – бенедиктинце, јоаните, тевтонце, исусовце, фрањевце и др. (Zach, 1979: 17, 21, 49–54). Међутим, та константна прозелитска политика угарског двора према православним Банаћанима имала је веома мало успеха (в. Радан, 2011: 447–448).

1.1. Према појединим истраживањима из задњих сто година, преци данашњих Карашевака били су саставни део тог првобитног слоја словенског банатског становништва (Ердељановић, 1925: 294, 302 *passim*; И. Поповић: 13, 15, 45–46), који су се касније, најраније у другој половини XIV или, највероватније, у првој половини XV века, помешали са досељеницима из крајева јужно од Дунава (Радан, 2015: 268). У прилог овом закључку иди бројни и солидни лингвистички и етнолошки аргументи - карашевски архаични штокавски говори српског, екавског типа (Petrović 1935; Радан, 2015), обичаји, веровања, фолклор (Радан, 2015; Радан, 2004; Радан, Ускату, 2012: 91–141), као и историјске чињенице (Карашево, највеће карашевско насеље, спада у ред најстаријих банатских насеља, први пут забележено 1333. године) (Sucić, I: 121; Радан, 2015: 33). 1333. године се у документима прецизира да је у Карашеву постојала *протопопска католичка резиденција*, што би требало да значи да су становници Карашева били католици. Међутим, чудно је што се после тога датума све до пред крај XVII века Карашевци појављују у разним документима као *шизматници*! Објашњење, по нашем мишљењу, треба тражити у политичко-административним и војно-стратешким приликама с почетка XIV века у јужној Угарској. Наиме, у јужном делу Угарске (Баната), постојало је више тврђава са одговарајућим војним посадама, међу којима и тврђава у непосредној близини Карашева коју мештани називају *Турски грат* (први пут забележена 1230. г; види: Trârsea, 1969: 41; Vuia, 1929: 37), утврђења која су била саставни део сложеног система одбране јужне угарске границе. Занимљиво је да је становништво у насељима око тих тврђава било свуда католичке вероисповести. У случају Карашевака, највероватније јесте да су Карашевци били приморани да прихвате католич-

ку вероисповест, што су они, под притиском, формално пристали, али су и даље остали верни православљу, те се због тога више пута у документима спомињу као шизматици⁴.

Из мађарских извора произилази да је Угарска већ од 1230. године започела спроводити прозелитску политику у редовима православног банатског живља, а фрањевци (као и доминиканци) стигли су у Банат још у првим деценијама XIII века (Zach, 1979: 49–50). Што се Карашевака тиче, потврђено је у разним документима присуство и деловање фрањеваца у Карашеву (и шире, у долини Караша) почев од XIV века све до 1785 (изузев периода од 1721. до 1740. године, када су ту боравили исусовци) (Радан, 2015: 48–57). У документима је забележено да у време владавине Лајоша I (1342–1380), тачније 1366. године, у Банат долазе калуђери из реда минорита-фрањеваца. Касније, 1434. године, једна мисионарска служба стиже у Карансебеш (удаљен четрдесетак километара од карашевских насеља) и Лугож са циљем да православне из ових области приведе у Римокатоличку цркву. Време релативно мирног периода од 1606. до 1658. године, у доба турске окупације Баната, искористила је Света Столица пославши чак четири извиђачке мисије (1607, 1612, 1618. и 1623. године) које су имале за циљ да сниме реално стање Католичке цркве у јужној Угарској, Бугарској, Србији и Албанији (Zach, 1979: 27). Пошто је затечено стање било поражавајуће, новооснована (1622. г.) *Конгрегација за пропаганду вере (FIDE)* одлучила је да пошаље верске мисије у Банат (али и на друга подручја) ради консолидације Католичке цркве преобраћањем у католичанство банатских православних верника. Тако је 1626. поново основан мисионарски центар у Карашеву⁵ на чијем је челу постављен босански фрањевац Марко Бандулајевић из Скопља, који је одмах, стрпљиво, упорно и вешто, почео спроводити у дело мисију покатоличавања православних Карашевака. На почетку прозелитска активност центра одвијала се тешко, мештани су према мисији били непријатељски настројени, али је с временом бивала све успешнија. Бандулајевићев је рад још успешније наставио нови префект мисије, фра Јован Дежманић из Макарске (именован 1641. године), који, одмах након свог доласка, констатује да је *половина Карашевака православне вере* [наше подвлачење] (Zach, 1979: 56–57). Почев од 1652. године, мисију у Карашеву преузимају бугарски фрањевци. Од тада водила се жестока борба између бугарских и босанских фрањеваца, која је трајала све до 1667. године када су фрањевци Босне Сребрене поново завладали мисионарским центром у Карашеву, где ће остати све до 1716. године (Радан, 2011: 448–450).

⁴ Детаљније о овој проблематици види код: Радан, 2011: 448.

⁵ Осим у Карашеву, у Банату су у XVII веку постојала још три мисионарска центра - у Карансебешу, Липови и Темишвару (Zach, 1979: 54).

На основу анализе деловања мисије *Конгрегација за пропаганду вере* током XVII века међу Карашевцима, закључак је очигледан: мисионари су толико успешно деловали да су до краја века успели покатоличити цео карашевски живаљ, а то потврђује чињеница да се Карашевци почев од XVIII века у документима више не спомињу као *шизматичи*. Тако, на пример, у *Списку пореских дажбина из 1743. године*, у којем је бележена и етничка структура и вероисповест становништва банатских насеља, у рубрици о етничком и верском стању у Карашеву записано је „**Cath. Raitz**“ (Surdu, 1970: 54, 60; Радан, 2004: 25).

2. Антропонимску грађу за XVII век узели смо из рада Кристе Цах, *Мисија босанских фрањеваца у југоисточном делу Доње Угарске у XVII веку. Етничко-конфесионални аспекти у Доњој Угарској* (Zach, 1979), који садржи, осим вредних података о мисијама Конгрегације у Банату, и драгоцену антропонимску грађу ексцерптирану из докумената чуваних у Архиву Конгрегације из Рима (Ватикана). Анализирани документи садрже 25 писама босанских фрањеваца мисионара упућених Конгрегацији у раздобљу од 1641. до 1655. године. У неким од писама дати су спискови са именима и презименима становника из појединих насеља из непосредне околине Карашева, претежно Карашевака, као и из мало удаљенијих насеља (Карансебеш, Лугож, Терегова, Слатина и др.), који су приведени у римокатоличку веру (регистри крштених), уз педантно бележење датума (дана, месеца, године), имена насеља из којег су покрштене особе, као и имена и презимена сведока (кумова) који су присуствовали чину покатоличавања. У фокусу анализе у овом раду биће презимена Карашевака, и само узгред и уопштено, тамо где је случај, осврнућемо се на презимена покатоличених из некарашевских насеља.

2.1. У анализи карашевских презимена из XVII века имали смо доста великих мука при дешифровању, тј. њиховог читања. Узрок потешкоћа састоји се у неуједначеном и неконсеквентном, често приближном бележењу презимена латинском (средњовековном) графичком, а осим тога и због неутврђених правила писања у латинском средњовековном језику.

Ради илустрације, наводимо следеће примере недоследног, односно приближног или погрешног бележења презимена: *Filkics* (стр. 77) и *Filcich* (стр.81) (данас: *Филка*), *Murelinovich* (82), *Museninovich* (83) уместо *Muselinovich* (данас: *Муселин*) и др. Проблема има и у одгонетању праве гласовне вредности појединих графема, будући да је ортографија средњовековног латинског језика доста пермисивна и, зависно од етничке припадности онога који пише, са извесним (националним) специфичностима. Тако, на пример, не може се прецизно одредити да ли презиме *Papucich* (84) треба

читати *Панукић* или *Панучић* (исто тако уп. *Mercich* – 76; *Milcich* – 80 и др.). Овај проблем решили смо тако што, упоређујући данашње облике карашевских презимена са сличним облицима из ватиканских списа, за ове друге определили смо се за читање /изговор/ које изгледа највероватније, дакле ближе или идентично са данашњим изговором карашевских презимена⁶.

2.2. Напомињемо, такође, да смо 2010. на Међународном скупу у Крагујевцу (ФИЛУМ) приказали рад *Карашевска антропонимија у прошлости и данас*, објављен у зборнику *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности* (књ. 1, 2011, стр. 445–458), у којем смо урадили компаративну анализу средњовековних (из прве половине XVII века) и савремених презимена и дошли до интресантних, мада не и дефинитивних, закључака. Овај рад наставља, дакле, започето истраживање, са циљем да се из другог угла открију и друге карактеристике карашевске антропонимије и изведу нови закључци о њеној еволуцији од прве половине XVII века до данашњих дана. Резултати истраживања карашевске антропонимије, као што смо већ рекли, омогућиће бољи увид у верску прошлост и етничку структуру карашевске енклаве и, имплицитно, бар мало допринети расветљавању питања њиховог етничког порекла.

3.0. Дајемо, у наставку, преглед структуре карашевских презимена забележених у првој половини XVII века према основној речи од које је изведен један или више облика:

3.1. Презимена настала од основа личних имена, презимена и надимка⁷ или изведена од њих разним суфиксима: **Adamou** (Knez) бх⁸ (*Адамов*: 77, 79, 84, 98, 106), в. и **Adamovich** (*Адамовић*: 104), **Adamcich** (*Адамкић* или *Адамчић*: 104) /през. *Адам* [К-24⁹, Ј-5, Н-42]¹⁰/; **Agustalics** (*А/у/зусталић*:

⁶ На пример, полазећи од надимка који данас постоји у Карашеву, а које се изговара *Милкић*’, презиме *Milcich* из студије Кристе Цах, наравно, читаћемо као што се изговара данашњи надимак.

⁷ Даље, у раду, сва презимена из XVII века дајемо латинским масним словима у изворном облику како су забележени у списковима штампаним у студији Кристе Цах, следи потом, између заграда, транскрипција дотичних презименау смислу преношења његовог највероватнијег изговора и број странице/страница/ на којој се презиме у студији налази, а након тога, између косих црта наводимо ћирилицом савремени кореспондент карашевског антропонима (тамо где немамо данас кореспондент за неки презиме, после косе црте следи само црта /-/), а у следећим угластим заградама, наводи се насеље или насеља у којима је он забележен.

⁸ Број иза „х“, нпр. бх → означава да је презиме забележено шест пута у списковима.

⁹ Ова бројка означава број лица која су носила дотична презимена у време анкете М. Томића.

¹⁰ Подаци о садашњим презименима, именима и надимцима узети су из студије М. Томића

101 |<лат. имена *Augustinus*, хришћ. *Augustin*) / - ¹¹; **Andrich** (*Андрић*) /над. *Андрикоња* [Л-3]; **Andrievich** (*Андријевић*: 80) /в. над. *Андрéјић*' [Кл-9, Л-6], *Андрéјин* [Н-10], *Андрéјоња* [Н-5], през. *Андрéј* [Ј-5, Н-4]/; **Ankich** (*Анкић*: 79) /над. *Анкић*' [К-10]/; **Antonich** (*Антонић*: 82) /над. *Антун* [Кл-7]/; **Arxich** (*Арсић*: 75 |рум. *ars* „изгорен, препланут“) /през. *Арсул* [К-10]/; **Balam** (*Балан*: 75 |рум. през. *Bălan* <*bălan* „плав човек, плавокос“) /над. *Балан* [Кл-7]/; **Balent** (*Балент*: 108 |<в. мађ. през. *Valint*, рум. *Valint*) / - ; **Balich** (*Балић* или *Белић*: 80) /през. *Балика* [Р-1]; **Barburics** (*Барбурић*: 101 |<лат. имена *Barbara*, рум. **Barbură* >*Barbara/Varvara*) /над. *Барбурин* [В-11]/; **Bel** (*Бел*: 80) /през. *Белац* [Р-1], над. *Бéлић*' , *Бéља* [К]; **Beldovics** (*Белдовић*: 99; уп. буг. през. *Белдо*, рум. *Beldea, Beldan*)[Jordan, 1983: 59]/ - ; **Benedukov** (*Бенедуков*: 111 |<мађ. през. *Benedek* „Benedikt“) , **Benedukovich** (83, 110, 111) - *Бенедуковић*) /през. *Бенéдук* [К-8, Кл-5, Н-28], над. *Бенедуч'чкић*' [Кл-5, Н-1], *Бенедукоња* [Н-1, К-1], *Бенедуков* [Н-2], **Benedovich** (83, *Бенедовић*), можда и **Benedsikovich** (*Бенедсиковић* или *Бенедчковић* ¹²): 104) ако је у питању погрешно бележење; **Bezza** (*Беца*: 81; уп. буг. през. *Бетса* или мађ. апелатив *betse* „теле“ (Jordan, 1983: 63) /през. *Бéца* [К-30, Кл-106, Л-19, В-10], над. *Бéцић*' [К-17]/; **Blasij** (*Блаж*: 98, 103), **Blas** 2х (*Блаж*: 103, 112) / през. *Блаж* [Кл-20, Р-1], *Блáшка* [К-2], *Влáшић* [К-7, Кл-47, Л-9, Р-6, В-41], над. *Блаж* [Ј-2], *Блáжић*' [Р-1], *Блáшка* [Кл-9], *Вла* [К-12], *Влáјка* [К-1]/, **Blasevics** 9х (*Блажевић*: 85, 98, 99, 100, 104, 109), **Blasinovich** (*Блажиновић*: 105), **Blasicevich** (*Блажичевић*: 106); **Bogdan** 2х (*Богдан*: 103, 109), в. и **Bogdanich** (*Богданић*: 111), **Boganovich** (*Богановић*: 99) /през. *Бóгдан* [К-74]/; **Boscinovics** (*Бошкиновић*: 81) /през. *Бóшка* [К-7, Р-55], над. *Бóшка* [К-4, Кл-4, Л-3], *Бошкоња* [Л-3]; **Filkics** 4х (*Филкић*: 110, 111) и **Filcics** 5х (*Филкић*: 77, 81, 100, 102, 108) /през. *Фíлка* [К-130, Кл-101, Ј-55, Р-25, В-12], над. *Филкић*' [Кл-5, В-1], *Филкéш* [Кл-8]; **Gasparics** (*Гашпарић*: 102 |<мађ. *Gaspar*| - ; **Giurcich** (*Ђуркић*: 82) /над. *Ђуркић* [К-23], *Ђуркич'ић*' [К-3], *Ђуркин* [Н-5]; **Janca** (99), в. и: **Jancinovics** (*Јанчиновић*: 103) /през. *Јáнч'а* [К-8, Р-15; В-21]; над. *Јáнч'ић*' [Р-1]/; **Corst(in)a** 2х |<Крста ?, Г јд: *Крстина* (Крст/ин/а: 111), в. и: **Carztin** (108, 110) (= *Крстин* ?) /през. *Кр́ста* [К-32, Р-4], лично име *Кр́ста* [Кл-12, Л-6, Р-10, В-12]/; **Kracun, Cracun** 2х, **Cracunj**¹² 3х (*Крачун*: 111, 113; 102, 106, 109), можда, и **Cracull** (*Кракул* или *Крачул*: 109) /над. *Крач'унова* [К-1], лично име *Кр́ач'ун* [Л-27, Р-1], през. *Крач'уна* [Н-2]/; **Lazar** 2х (*Лазар*: 81, 110), **Lazari** (*Лазар*: 98) /над. *Лáзар*

(Томић, 1972; Томић, 1974) и били су актуални у време објављивања студије, а данас је то стање сигурно у извесној мери измењено.

¹¹ Цртицу иза косе црте (/ -) стављана је после сваког презимена из XVII века за који нисмо нашли одговарајући или бар приближни одговарајући данашњи антропоним (презиме или надимак).

¹² Спадају у ову групу ако је *Крачун*, али не искључујемо ни облик *Кракун/њ*.

[К-2], *Лазујка* [К-6], *Лазујкоња* [К-2], през. *Лазујка* [К] /в. и: **Lasarovich** (*Лазаровић*: 108)/; **Lada** (*Лада*: 102) /през. *Лáђ'а* [Кл-5]/; **Martin** (*Мартин*: 82), в. и: **Martincich** (*Матинчић, Мартинкић*: 99), **Martinovich** 3х (*Мартиновић*: 76, 80), **Marchinovich** (*Марчиновић* или *Маркиновић*: 79) и **Martinakics** (*Мартинакић*: 79), **Martinchevich** (*Мартинкевић Мартинчевић*: 100) /уп. над. *Мартинкић'* [Кл-3], *Мартиновац*, вар. *Мртиновац* [Кл-5]/; **Miklos** (*Миклош* |< мађ. имена (*Никола*): 98) /над. *Миклош* [К-12]/; **Milos** 2х (*Милош*: 98, 109) – в. и **Miloskici** ? (*Милошкић*: 110) /през. *Милош* [К-15, Кл-10, Н-54, Р-58]; име *Милош* [Н-1], над. *Милошев* [Н-1], *Милош* [Кл-1, Н-2], *Милошева* [Н-1], *Милошоња* [Н-1], *Милошица** [К]/; **Mina** (*Мина*: 108, 110) / - ; **Emeric** (*Емерик*: 102; < нем, мађ. *Emerich*) / - ; **Ferenczi** (*Ференци*: 106) /през. *Фéра*¹³ [К-29]; над. *Фéра* [Кл-14], *Ферáч'а* [Кл-7], *Фéрка* [Кл-4], *Фéркић'* [Кл-1]; **Fiat** (*Fijat*, можда и *Мијат* ? - 102) / - ; **Laczka, Laczkin** или **Laczkov** 3х (*Лацка, Лацкин, Лацков*: 109, 110, 111) /в. и: **Laczkovich** (*Лацковић*: 106) /през. *Лáцкић'* [Л-84, В-7], *Лáцка* (Н-2)/; **Ladislaj** (*Ладислав, Ладислау* ? : 101), **Laslo** (*Ласло*: 107) /през. *Лáуш* [Л-61, В-21], над. *Лáуш* [Л-1, В-1]/; **Mihali** 4х (*Михали*: 98, 108, 110, 112 |<мађ. *Mihaly*), **Mihalics** (*Михалић*: 101, 106), **Mihalevich** (*Михалевић*: 100, 106), **Mihovich** (*Миховић*: 98 |можда <Миховил ?) /уп. през. *Михáјла* [К-59], над. *Михáјла* [Н-2], *Мијóк* [К-8]/; **Novak** (*Новак*: 102) /уп. над. *Нóвић'* [К- 7]/; **Radicevich** 5х (*Радичевић*: 76, 83, 109) / - ; **Radosevic** (*Радосевић*: 78) и **Radoslevich** (*Радослевић, Радославић*: 78) / - ; **Sigismungj** (99), **Sigismundj** (*Сигисмунд, Зигисмунд*: 103), **Sigmund, Sigmond** (*Сигмунд, Зигмунд, Жигмунд, Зигмонд* ... : 110, 112) /уп. през. *Жíгмул* [Кл-5, К-2, Л-26, Н-25], над. *Жíгмул* [Кл-4]/; **Ztoika** (*Стојка*: 111) /над. *Стóјка* [К-5]/; **Stephanics** (*Стефанић*: 105), **Stefaninovich** (*Стефаниновић*: 103) /уп. над. *Стéпанов* [К-9], *Шћ'ефања́сић, Шћ'ефáнка* [К-2], *Штефанóвски* [Кл-9]/; **Ztoian** (*Стојан*: 106, 109), в. и: **Ztaianovich** (*Стојановић*: 77), **Ztoianovich** (*Стојановић*: 100) /над. *Стојáн* [К-11], *Стојáнка* [К-6], *Стóјка* [К-5] и през. *Стојáн* [К-2], *Стојáновић'* [К-15], *Стóја* [Кл-7]/; **Vesicevics** (*Весичевић*: 81) / - ; **Vid** (*Вид*: 80), **Vidich** (*Видић*: 80) /уп. над. *Видурáш* [К-3]; **Zaga** (*Зага*: 113) / - ; **Zlaikoevich** (*Злајко'евић*: 81: можда < -ка- + -ев- + -ић) / - ; **Zuirchevich** 3х (*Зурчевић, Журчевић ?, Бурчевић ?*: 76, 81, 100) /уп. през. *Жúркул* [К-1, Кл-34, Л-24]/; **Zuza** (*Зуза*: 109), **Zuzinich** (*Зузинић*: 108) /през. *Зúза* [Л-29]/.

3.2. Презимена изведена од *етника* или *имена места* из којег носилац презимена потиче: **Bugarinovich** (*Бугариновић*: 111) / - ; **Bugnín** (*Буњин*: 103), **Bugnínovich** (*Буњиновић*: 106), **Bugnínich** (*Буњинић*: 109) (< *Буња, Буњевац ?*, уп. и рум. през. *Buna, Bunilă* (Iordan, 1983: 87-88) и буг. през. *Буно*), можда овде иду и: **Buna** (*Буна*: 105, 107), **Bunilich** (*Бунилић*: 100), **Buninovich**

¹³ Можда је порекло презимена/надимка од мађ. *feir* „бео“ или чак може бити српског порекла.

(*Буниновић*: 108) /през. *Буња* [К-1, Кл-2, Л-5, Р-42, В-2], над. *Буња* [Н-1]; **Czigan** 3x (*Циган*: 99, 100, 106) / - ; **Hatzaginus, Hatzagi** (*Хацагинус, Хацаги*: 78, 83), **Acagan** (*Ацаган*: 107) /през. *Хацеган*, вар. *Ацаган* [К-59, Кл-6, Н-86, В-1], над. *Хацеган, Ацаган* [Н-1], (*Х*)*ацаганица* [К-1]; **Lonkovicza** (*Lonkovicza*: 102; в. рум. банатско насеље *Luncavița*) / - ; ”...Joannem filium Michaelis **Moddaviensis**¹⁴ **Valachj** ” (*Молдован Вла/х*: 82), в. и: **Meldovich** (*Мелдовић, Молдовић*: 105) / **Moldovich**¹⁵ (*Молдовић*: 106) /през. *Молдован* [К-54, Кл-3, В-2]; **Patescanovich** (*Патешкановић*: 76) и **Pataskanovich**¹⁶ (*Паташкановић*: 77) /*Паташан* [Кл-4, Л-1, Р-7, В-5], *Паташ* [Р-29], над. *Паташан* [К-23]/. **Rusull** (*Русул*: 103:) /над. *Рус* [Л-1], *Русић*’ [К-11], *Руска* [Л-1, Р-1]; (Stephanus) **Sirbin** (*Србин*: 107), в. и **Sirbulich** (*Србулић*: 112), **Sarbolovich** (*С(ь)рболовић*: 75), **Zorbolovich** (*С(о)рболовић*: 76) /над. *Србин* [К-6], *Српка* [К-6], *Србу* [Ј-1]; **Turkasics** (*Туркашић, Туркасић*: 80) и **Turkovich** (*Турковић*: 100) /над. *Турч’ин* [К-6, Кл-9]; **Varga** (*Варга*: 113; уп. мађ. през. *Varga*) /през. *Ворга* [К-24]; **Wlah** (*Влах*: 78), **Vlah** (*Вла/х*: 111), в. и: **Vlasich** 7x (*Власић*: 83, 86, 101, 106, 107, 111), **Vlasevich** (*Власевић*: 100), **Valacich** 2x (*Валакић* /< valah/: 81, 84), највероватније и **Valasich** (*В/а/ласић* /<valah/ или *Влашић*: 81), односно **Valsich** (*Валсић, Власић*: 104) /през. *Влашић, Власић* (нар. изговор: *Влач’ић*’ – К) [К-7, Кл-47, Л-9, Р-6, В-41], над. *Вла* [К-12], *Влајка* [К-1].

3.3. Презимена са значењем *занимања, титула и др.*: **Banulics** (*Банулић*: 102 |< бан|) / - ; **Baratou** (*Баратов*: 111; уп. рум. през. *Barat* <*bărat* „католички свештеник /нарочито у Румунији/“ - Jordan, 1983: 47, <мађ. *barát* „пријатељ; калуђер“), **Baratovics** 3x (*Баратовић*: 99, 102, 112), **Barathovich** (*Баратовић*: 109) /през. *Барат* [Н-1, Кл-5]; **Knez** /или **Knezov**/ (*Кнез/ов*: 107); **Knezevich** (*Кнежевић*: 84) /над. *Кнес, Кнезица*¹⁷ [К]; **Supanovics** (*Жупановић*: 84) / - ; **Hozanul** (*Хоцанул*: 102; <рум. през. *Hoța(nu)*, <*hoț* „лопов“ /през. *Носа* [К, Л]/ ; **Harambachul** (*Харамбашул*: 101) /през. *Рамбаш* [К-6], над. *Рамбаш/ица*/ [К-11], над. *Рамбујка* [К-10] |<тур. *harami başı*/;

¹⁴ Сматрамо да облик **Moldaviensis** није у овом случају презиме, већ се њиме означава неименована особа чије презиме у моменту покрштавања није било познато, те се том властитом именицом желела означити област одакле је отац покрштеног (< *Moldova* „Молдавија, источна област Румуније“), јер после њега долази као одредница етнимом **Valachj** „Влах“. Ипак, не искључујемо могућност (мање вероватну) да је писар употребио књишки облик за изворно румунско презиме **Moldovan** „Молдавац“.

¹⁵ Вероватно су то посрбљени облици изворног презимена *Moldovan*.

¹⁶ М. Томић сматра да је основа овог презимена српска (<пата, патка) или мађарска (Томић, 1974: 216), међутим, мишљења смо да је ово презиме изведено од топонима *Pătăș*, насеље из суседне Аламашке долине, мишљење које се темељи на вишевековним везама и суживоту Карашевака са Алмажанима (в. Радан, 2015^А: 353–374; Радан, 2016: 179–198).

¹⁷ Податак из сопствене грађе, надимак није забележен код Томића (Томић, 1974).

Manzal (*Манзал*: 105, уп. рум. през. *Mânzar(i)u* „чобанин који чува овце од 2-3 године“ |уп. рум. *mânz* „ждребе“) / - ; **Muselin** (*Муселин*: 110, 112) – в. и: **Murelinovich** (*Мурелиновић*: 82), **Museninovich** 4х (*Мусениновић* |<тур. *müsellim*| - 103, 106, 107, 109) /през. *Муселин* [К-5, Кл-24, Л-41, В-10], над. *Муселинка* [Л-1](в. Zach 1979: 82)/; **Pekorar** (*Пекорар*: 104) |< рум. през. *Păcurar(u)*, *Păcurariu* < *păcurar* „чобанин, овчар“ / - ; **Vacarich** (*Вакарић* – 84 |< рум. *văcăr* „говедар“) / - ; **Vodenicar**¹⁸ (*Воденичар*: 111) / - ; **Voivoda** (*Војвода* - нејасно да ли је презиме или титула: „**Vida Voivodina**“: 112), в. и: **Voivodinovich** (*Војводиновић*: 112), **Voidics** (80 *Војдић*) и **Vodics** (81, *Водић*) / - .

3.4. Презимена са зоонимом или фитонимом у основи: **Curiak** (*Курјак*: 112), **Kuriak** (*Курјак*: 110), **Curiakovich** 2х (*Курјаковић*: 110, 112), **Kuriakovich** 4х (*Курјаковић*: 75, 77, 99, 101) /през. *Курјак* [К-86; Кл-1; Р-3], над. *Курјак* [К-3], *Курјач’ић* [К-7]; **Kuria** (*Курја*: 109), **Curia** (*Курја*: 111) / - , в. и: **Kurlin** (*Курлин*: 110), **Curin** 2х (*Кури*: 112) / - ; **Corba** 2х (*Корба* | највероватније од рум. *corb* „гавран“ | или *Крба* [?]: 101) / - ; **Corgnich** (*Коргнић*, *Корњић* - 86 |< рум. *corn* „дрен; рог, кифла“, в. рум. през. *Córnea*) /уп. през. *Корња* [Н-4] - нерелевантно, јер је ушло у карашевску ономастику шездесетих година XX века/; **Kukulics** (*Кукулић*: 100 |< рум. *cuc* „кукавица“, през. *Cuc*, *Cucul*/) /над. *Кукул* [К] нерелевантно, јер се јавља тек у другој половини XX века/; **Kuchevich** (*Кучевић*: 99) / - ; **Floricevich** (*Флоричевић*: 110 |< рум. имена *Florea* „Цветко“, през. *Florescu* < рум. *flora* „цвет“) /над. *Флора* [К-2, Кл-5]/; **Elin** (*Јелин*: 99) /през. *Јелин* [Н-11]/; **Lupulovics**, **Lupul(j)** 6х (82, 83, 102, 108 - *Лупуловић*, *Лупул/Лупуљ* |< рум. *lup* „вук“, през. *Лури*, *Lupul*, *Lupaşci* ...) /над. *Лупул* [К-9] и *Лупу* [Ј-1], *Лупуљаца* [К-6]/; **Martinkozlovich**¹⁹ (*Мартинкозловић*: 109) / - ; **Mezorovich** (*Мезоровић*: 111 |< рум. през. *Mazăre* < *mazăre* „грах“) /в. през. *Măsepa*, *Măsara* [К-3, Л-2]/; **Petovics** (*Петовић*: 81|<пето <петао|), **Petovovich** (*Петововић*: 105) /уп. над. *Пётал* [К-1], вар. *Пётъл* [Н-1], *Пётлоња* [Н-1], *Пётов* [Н-1]/; **Pigliakou** (*Пилјаков*: 111) /уп. апелатив *пиљак* (КГ) „кобац, јастреб“/; **Ursulich** (*Урсулић*: 82 |< рум. *urs* „медвед“) /през. *Урсул* [К*-6, Кл-1, Ј-40], над. *Урсу* [Ј-1], *Урсуљеш* [Кл-5], *Уршиќа* [К-11].

3.5. Сложена презимена: **Churinoga**²⁰ (*Чуринога*: 79) /уп. през. *Ч’урла* [Кл-2, Л-14], над. *Ч’урла* [Л-3], *Ч’урлоња* [Л-2], *Ч’урч’а* [К-1]/; **Korobasevich**

¹⁸ Из списка не да се јасно закључити да ли је реч о презимену или занату забележене особе.

¹⁹ Можда би овај облик требало узети не као једно (сложено) презиме, већ као *име* и *презиме* Аниног супруга : **Martin Kozlovich** /,... cuius P(atrin)a erat Anna Martinkozlovich“/ (Zach, : 109).

²⁰ Сложено презиме изведено од словенског апелатива *ščirъ*, *šur* „предак (митски)“, присутан у основама бројних српских (и других словенских) антропонима и топонима (в. нпр.: *Ђурић*, *Ђурић*, *Ђурин*, *Ђуриловић*)(в. Perinač: 81-84; в. и: Skok, I: 343), и апелатива *нога* („преткова нога“).

(вероватно *Карабаиш/к/евић*, *Коробаиш/к/евић*: 78 |<тур. *kara* „црн“ + *başa* „старешина, поглавар, првак, одличник; турска титула за имућније или одличније грађане“ (в. и през. *Башић*) или из тур. *kara* + *basan* „мора, утвара“) /над. *Карабаиш* [К-5]/; **Kuriapere**²¹ 6x (*Курјанене*: 102,104, 105, 110, 111) / - , **Kuriaperevich** (*Куријаненевић*: 100) / - , **Kurieperina** 2x (*Куријенепина*: 77, 84 |<курја + пеп- + писв. суф. -ина) / - , **Koriapere** (*Курјанене*: 101) / - , **Kunierpich**²² (највероватније исто *Куријененевић*: 99) |вероватно сложено през. од основа *курјак-* + *Пена* (дем. од *Петар* у КГ) /уп. над. *Пѣпина* [Кл-1] / - ; **Martinkozlovich** (109) – в. горе 3.4) / - .

3.6. Презимена нејасног порекла: **Albus** (*Албуи*: 102) |вероватно од рум. през. *Albuş* (*albuş* „беланце“); **Amaren(a)** (106) (<рум. през. *Amariei* ?); **Ambron(a)** (101) |<рум. през. *Ambriu*, *Ambros* ?, срп., хр. *Амброшић* [Maretić, 82: 134] / - ; **Aragunul** (*Арагунул*: 103 |вероватно рум. порекла) / - ; **Basatov** (*Басатов*: 104) / - ; **Bergovics** (*Берговић* или *Бреговић*: 100; уп. буг. през. *Bergo*, рум. *Berghian/и*, *Bîrgu*) / - ; **Bocos** (*Бокос*, *Бокоиш*: 105) /уп. през. *Бокшан* [К-66], над. *Бокч'ан* [К] / - ; **Caliakolovich** (*Калијаколовић*, *Каљаколовић*: 103) / - ; **Corte** (*Корте*: 106) / - ; **Mette** (*Мете* ? - 86) (уп. над. *Метиљавац* [К-6]) / - ; **Cün** ? (*Кјун* ? - 102) / - ; **Genich** ? (*Генић*: 106) |можда је **Gerich** – през. *Гѣра* [К, Н] / - ; **Gevod** (*Гевод* ? - 106) / - ; **Gonkon(ov)** (*Гонкон/ов*: 111) / - ; **Hergovich** (*Херговић*: 100 |<основе *Хера* ?) |в. през. *Хера* [Н-5] / - ; **Haczinich** (*Хаџинић*: 108) / - ; **Hignomich** (*Хињомић*: 102) / - ; **Jurpok** (*Јурпок*: 105) / - ; **Jusnovics** (*Јусновић*: 101) / - ; **Karakunich** (*Каракунић*: 99) /уп. гр. през. *Karakota*, *Karacuda* [Jordan, 1983: 99] / - ; **Kemba** (*Кемба*: 102) / - ; **Lasach** (*Ласач*: 105) / - ; **Mald** ? (*Малд*: 109) /уп. през. *Малдет* [К-5] / - ; **Marasulovich** (*Марасуловић*: 111) /уп. рум. и гр. през. *Maras* [Jordan, 1983: 291] /над. *Марџул* [Ј-6]/; **Milorin** (*Милорин*: 112 |< *Милорад* + -ин ?) / - ; **Monzull** (*Монзул*, *Моңул*: 112) / - ; **Oczikva** (*Оџиква*: 105) / - ; **Peior** ? (*Пејор*: 111) /уп. през. и над. *Пѣја* [К, Кл] / - ; **Peruola** (*Перуола*: 98) / - ; **Pildos** ? (*Пилдос*: 102) / - ; **Sok** (*Сок*: 103) /уп. над. *Сџч'ак*, вар. *Сџч'ек* [К-6]); **Sumogou** (*Сумогов*: 112 |<мађ. *somjördi* „улагивач“) /уп. над. *Шомџди* [Ј-1]/; **Zingari** 5x (*Зингари* или *Цингари*: 78, 80,81, 82) / - ; **Ztoncala** (*Стонкала* ? : 104), в. и **Ztonics** (*Стонић* или, можда, *Станић* : 101 |? < Стока, Стокан ... в. Грковић, 189)) |в. *Станић* ' [Кл-7], *Станећ* ' [Р-1], *Станѣја* [Р-6]/; **Vade** (*Ваде*: 99) / - ; **Vigne(ga)** (*Виње/га*/103) / - ; **Vrima** (*Врима*: 108) / - ; **Vrnkugich** (*Врнкугић*: 82) / - ; **Zuakou** (*Зуаков*: 112) / - .

²¹ Први део сложенице (**Kuria**), највероватније потиче од апелатива *курјак*, који је у тесној вези са словенским кореном *kurъ* (в. Reginač: 89-99), док други део (**pere**) потиче, можда(!), од апелатива *пена* „врста јела; биљка *пркос* *Portulaca grandiflora*“ или потиче од деминутивног карашевског облика *Пена* од имена Петар. У сваком случају, етимологија за други део јесте нејасна.

²² Највероватније и овде је исти случај као код през. *Martinkozlovich* (в. ноту 14).

4. У другом делу овог рада дајемо преглед карашевских презимена из XVII века изведених помоћу *сфикса*. Због ограниченог простора за рад, даћемо, у наставку, већи део суфикса (али не свих) којима су изведена наведена презимена, а сваки суфикс, прост или сложен, илустроваћемо са неколико презимена. Ево тих суфикса:

-а: **Beza** (*Беца*: 98, 111; в. 3.1.); **Birta** (*Бирта*: 112, 113); **Boka** (*Бока*: 112); **Janca** (*Јанча*: 99) /уп. през. *Јанч'а* [К-8, Р-15, В-21], над. *Јанч'ић'* [Р-1]; **Vaka** (*Вака*: 107) / /през. *Вака* [К-95, Р-28, Н-1*], *ВВка* (Р-28), над. *Ваќин* [Н-2], *Вакóња* [Н-1], *Века* [Л-1]; **Zenka** (*Зенка*: 109) /през. *Зенка* |*Сањака* *²³ [К-14, Ј-1]/.

-ан+-ул: **Hozanul** (*Хоцанул*: 102) /в. през. *Хоца*, вар. *Оца* [К-8, Р-29, В-43] .

-ан+-овић: **Palacianovics** (82, *Палачановић*) /вероватно од основе **Palich**/; **Potosanovich Pataskanovich** (*Паташ/к/ановић*: 107, 77) |в. и **Potosevich**: 107| /в. горе 3.2/; **Bratanovich** (81, *Братановић*) /в. над. *Брајка* [Кл-13].

-ар: **Brunar** (*Брунар*: 102 |веров. од рум. през. *Bruni* + *-ar* (Jordan, 1983: 820)) / - ; **Vodenicar** (*Воденичар*: 111) / - .

-ар+-ућ: **Vacarich** (*Вакарић*: 84).

-аи+-ућ: **Turkasics** (*Туркашић*: 80) /в. над. *Турч'ин* [К-6, Кл-9]/.

-ев: **Miklouseu** (*Миклушев*: 109) /над. *Миклои** [К]/; **Milcev** (*Милчев*: 109) / - .

-евић (<ев+-ућ): **Blasevich** (*Блажевић*: 85, 98, 99, 100, 104, 109) /в. 3.1/; **Giurgevich** (*Ђурђевић*: 99) / - ; **Knezevich** (*Кнежевић*: 84) / - ; **Kuchevich** (*Кучевић*: 99) / - ; **Milosevics** 2x (*Милошевић*: 80, 103) /в. 3.1/; **Ozilevich** (*Оцилевић*: 111) /в. ниже **Ozil**/; **Radoslevich** (*Радослевић* |можда *Радославић* – ако је грешка у бележењу): 78) / - ; **Zlaikoevich** (*Злајкојевић*, вероватно од основе *Злајко*) / - .

-ел/ељ+-овић : **Lukacelovich** (*Лукачеловић*: 109) /през. *Лукач'ела* [К-6, Кл-61, Н-5], над. *Лукач'* [Кл-4], *Луканкоња* [Р-1]/.

-ета+-ућ: **Gogetich** (*Гогетић*: 109) / - ; **Luketich** (*Лукетић*: 105) /над. *Лукић'* [Кл-10], *Лукич'ка* [Кл-3, К-1], *Лукић'оња* [Н-1] и др./.

-и: **Zingari** 5x (78, 80, 81, 82) /уп. през. *Зенка*, *Сањака** [К-14, Ј-1];

-ин(а): **Andrin** (*Андрин*: 113) /над. *Андрикоња* [Л-3], *Андрџин* [Н-10], *Андрџић'* [Кл-9, Л-6], *Андрџоња* [Н-5]/; **Berin** (*Берин*: 112) / - ; **Besina** (*Бесина* или *Бешина*: 107 |<„бес“ или <рум. през. *Beşina* <*băşină* „прдеж“)| /през. *Бишина* [К-12], над. *Бешињ* [Ј-1], *Бишинка* [К-5]/; **Bugnin** (*Буњин*: 103) / през. *Буња* [К*, Н*, Н-17, Кл-2, Л-5, Р-42, В-2]/; **Dragin** 2x (*Драгин*: 78) /уп. през. *Драгија* [К-12, Кл-6, Н-11, Р-40 В-4], над. *Драгијоња* [К-1], *Дрџија*

²³ *Зенка* је данас званични румунски облик презимена (у документима), које Карашевци изговарају *Сањака*. Презимена означена са * узета су из сопствене антропонимијске грађе којом располажемо.

[Кл-1]; **Miklosin** (Миклошин: 98) /в. над. Миклош* [К]/; **Pepin(a)** (Петина: 79, 106) /над. Пэпина [Кл-1]; **Vorgin** (Воргин: 103, 105) /през. Вóрга [К-24].

-ун†-ућ: **Andrinich** (Андриних: 104) /в. горе код **Andrin**/; **Barachinich** (Баракиних, Барачиних: 77) / - (в. и уп. Бáрат – 3.3)/; **Belotinich** (Белотиних: 104) /уп. над. Бэлић* , Белóња* [К]/; **Dalinich** (Далиних или Даљ/и/них: 76) / - ; **Draginich** (Драгиних: 82, 103); **Korztinich** (Крстиних: 103) /през. Ксрста [К-32, Р-4], над. Кърстић' [Л-8], Кърстоња / Крстоња [Л-3], Крстоњић' [Кл]/; **Lucinich** (Лукиних: 78) /в. **Luketich**/; **Miklinich** (Миклиних, Миклиних: 79) /над. Микља* [К]/; **Vorginich** (Воргиних: 106) /през. Вóрга [К-24]/; **Bezinich** (Бециних: 100) /уп. и в. ниже над. Бецић/.

-ун†-овић: **Andrinovich** (Андриновић: 105) /в. горе **Andrin**, уп. над. **Андор*** [К]/; **Bezinovich** [можда овде иде и **Biczinich**, ако је погрешно бележење у питању] (Бециновић: 85; в. 3.1.); **Biczinich** (Бициних: 78) /над. Бицул [К-2], Бицуљаца [К-1]/; **Birtinovich** (Биртиновић: 107) /в. горе **Birta**/; **Blasinovich** (Блажиновић: 105) /в. **Blas** – 3.1/; **Belchinovics** (Белчиновић: 103) /през. Бэч'а [К-17, Кл-11, Н-1, В-9]/; **Bugarinovich** (Бугариновић: 111) / - ; **Fabianinovics** 2х (Фабјаниновић: 103, 108) / - ; **Krainovich** (Крајиновић: 77) /над. Краја [К-13]; **Petrinovich** (Петриновић: 110) и **Petronovich**²⁴ (Петроновић?: 99, 106) / - .

-ућ: **Antich** (105: Антић) / - ; **Balics** (Балић: 102 |< стсл. основе бѣл-, уп. са **Balam** /75/, **Bel** /80/) /над. Бэлић', Белóња [К]/; **Bascusich** (83, Баскусић |<лат *Bascus ?) / - ; **Berich** (Берић: 104) / - ; **Bonics** (101: Бонић) /над. Бона [Л-1, В-1], Боњаца [Л-1]/; **Birtich** (Биртић: 100, 101, 108, 109) /в. и **Britich** (Бритић или Биртић?: 78) /в. горе: **Birta**/; **Blasics** (Бласић, Блажић или чак Власић: 81, 104; в. код 3.1); **Burcich** (Буркић, Бурчић: 105 |в. срп. през. Бурко, Бура, Бураћ, Бураш, уп. рум. през. *Burchesi* „Буркећ“, гр. *Burka/s*/) / - ; **Dalich** 2х (Далић: 76, 81) /уп. над. Даља (Н-1), Даљóња (Н-2)/; **Filipich** (Филипић: 104) /над. Филипáн [Кл-8], Филипóња [Н-3] и др./; **Franich** (Франић или, можда, Вранић: 105) /през. Фра́на [К-33, Кл-2]/; **Koronich** (Коронић: 100) / - ; **Lulich** (Лулић: 82) /уп. над. Лју́ља [К-6]; **Magdich** (Магдић: 100, 109) и **Megdich** (Магдић, Мегдић: 82) /през. Магдић' [Кл-7, Л-11, Р-1]/; **Marich** (Марић: 83) / - ; **Michaelich** (Микаелић, Михаелић: 77) / - ; **Mircici** |Анна Мirciceva| (Мирчић, Миркић: 110, 112) /в. и уп. през. Мирч'óња [К-1, Кл-39, Л-2, В-14], над. Мирч'óнска [Кл-2], Мирч'óнски [Кл-16]/; **Petricich** (Петрић: 105) /уп. данашњи дем. Пётрић'< Пётар (КГ)/; **Petrovics** (Петровић: 103) / - ; **Radich** (Радић: 100, 104) /през. Радић [Л-40]/; **Rodic** (Родић / можда Радић/: 106) /през. Рóдић' [Л-1]/; **Rebeselich** (Ребеџелић, Ребеђелић: 104) и **Ribisilich** (Ребеђилић: 109) /през. Ребеџ'ила [К-31, Кл-1, Ј-7, Н-6, В-2], над. Ребеџ'ила [Н-4], Ребеџ'илоња [Н'-4]/; **Romcics** (Ромкић, Ромчић: 102) /уп. през. Рóмак [Кл-7, Л-2, Р-2, В-8]/; **Serich** (Шерић: 111) /уп. през.

²⁴ Највероватније презиме је погрешно забележено и треба га читати исто *Петриновић*.

Шѐра [Л-81, Р-8, В-1], над. *Шѐрић*’ [Р-1]/; **Sigich** (*Жигић*, *Сигић*, *Зигић* ? : 105) /уп. през. *Жигмул* [К-2, Кл-5, Н-25, Л-26], над. *Жигмул* [Кл-4]/; **Sutich** (106: *Жутић*) /уп. над. *Жујин* [К-18], *Жујињаца* [К-7]/; **Subics** (*Субић* или *Шубић*: 102) / - ; **Templich** (*Темплић*: 84) / - ; **Vacich** 2x (80,81) и **Vakics** (*Вакић*: 100) /в. горе **Vaka**’; **Vidich** (*Видић*: 80) /над. *Видурџи*, вар. *Вић’урџи*, *Видурџи* [К-3]; **Vilich** (*Вилић*: 81) / - ; **Vlasics** (*Власић*, *Влашић*: 83, 86) /в. горе **Vlasich** – 3.2/; **Vorgich** (*Воргић*: 83) /през. *Ворга* [К-24]/; **Voidics** (*Водић*: 80) и **Vodics** (*Водић*: 81) / - ; **Ztonics** (*Стонић*, *Станић*: 101) /уп. над. *Станић*’ [Кл-7], *Станџа* [Р-6], *Станџић*’ [Р-1]/;

-ик |*-ић*|+*-ић*: **Zarblcich** (*Зарбликић*, *Зарбличић*? : 78) / - ;

-*ичић* / -*ићић* (или од: -*ица*+*-ић*): **Andricich** (*Андричић*: 107, 108) /уп. над. *Андор** [К]; **Marenicich** (*Мареничић*, *Мараничић*: 110) /над. *Мар/ј/анич’ић* [Кл] < *Мара*, *Марија* или *Марјан*/. **Vdovicics** 2x (*Удовичић*: 80, 100) /през. *Удовица* [К-48, Р-3, В-4], над. *Вадувих’* * [К]/;

-*ић*+*-евић*: **Blasicevich** (*Блажићевић*: 106) /в. горе **Blas** – 3.1/; **Cismiscevich** (*Чизмићевић*: 102) / - ; **Gadicevics** (*Гадићевић*, *Гадичевић*: 82) / - ; **Danicevich** (*Данићевић*: 108) / - ; **Dumichevich** (*Думићевић* 104, 111) /през. *Дума* [Л-40, Р-6], над. *Дума* [К-6], *Думоња* [К-2]/; **Floricevich** (*Флорићевић*: 110) /над. *Флора* [К-2, Кл-5], над. *Флора* [К-2, Кл-5]/; **Jurichevich**, **Juricevich** (*Јурићевић*: 100,101) / - ; **Radicevich** (*Радичевић*: 83) /в. през. *Радић* [Л-40]/; **Velicevics** (*Величевић*: 78) /уп. над. *Веја* (<? *Велинка*) [Р-1]/; **Vesicevich** (*Весићевић*: 81) / - ;

-*ица*: **Oczil(icza)** (*Оцилица*: 79: |<през. *Оцил*; в. и: **Ozilevich** (111), **Osileva**²⁵ (113), **Osilevna** (108) /през. *Оцил* (Кл-67, Л-42, Н-1, Р-1)/;

-*ја*: **Janca** (99 |<*Jank’ol* + *-ja*|; в. 3.1).

-*ка*: **Sfonka** (*Сфонка*, *Швонка*:107) /уп. през. *Швџнак*²⁶ [К*-2, Кл-9]/;

-*ка* + *-евић*/*-овић*: **Martinkovics** (105 |<*Мартинка*, дем. од *Мартин*|) /над. *Мартинкић*’ [Кл-3]; **Zlaikoevich** (*Злајкојевић*: 81) / - .

-*ка* /-*ки*/+*-ин*: **Ankin** (*Анкин*: 110) /*Анукић* [Н-4], *Анукоња* [Н-6], *Анич’ин* [К-1], *Анкић*’ [К-10], *Анокић*’ [Н-4, К*], *Анокина* [Н-6]/.

-*ка*+/*ч*/*ић*: **Ankics** (*Анкић*: 103, 107), **Ankicics** (*Анкичић*: 103) /в. горе **Ankich** – 3.1/; **Belcich** (*Белкић* или *Белчић*: 99) /в. през. *Бџлч’а*/; **Giurcich** (*Ђуркић*: 82) /над. *Ђуркић*’ * [К]; **Helcics** (*Хелчић* или *Хелкић*: 80) / - ; **Jancich** (*Јанчић* или *Јанкић*: 85) /в. горе: *Јанч’а*/; **Silcich** (78. *Силкић*, *Силчић*), **Ilicich** (*Иликић*, *Иличић*: 81) /над. *Иликоња* [К-1], *Иличић*’ [Л-7], *Илићин* [Р-1], *Илијоња* [Л-8]; **Martincich** (*Мартинчић*, *Мартинкић*: 99), **Martinakics**

²⁵ У случајевима презимена оваквог типа, тј. оних који означавају женску особу, ради се о презимену у генитиву, што значи да презиме **Ozileva** „... cuius P(atrin)a erat Vida Ozileva“ треба превести „... чија је кума /сведок/ била Вида Оцилова“; в. и друге такве примере: *Muselinova* (<*Muselin*), *Blaseva* (*Blas*), *Sigmondova*, *Voivodina*, *Curinova*, *Birnova*, *Mihalieva*, *Martinova*, *Andrinova*, *Varge* (Zach, 1979: 112-113) и многи други.

²⁶ *швџнак* (КГ) „перла, граната“.

(*Мартинакић*: 79), **Milcich** 2x (*Милкић*: 80) /над. *Милкић*' [К-12]/;

-кан+-овић: **Patesecanovich** (*Патешкановић*: 76) и **Pataskanovich** (*Паташкановић*: 77 |од алмашког топ. *Pătás*|) /*Паташан* [Кл-4, Л-1, Р-7, В-5], *Паташи* [Р-29], над. *Паташан* [К-23], *Паташи* [Р-29]/.

-ло+-овић: **Jurilovich** (*Јуриловић*: 77) / - [в. Клајн, 2: 152; Грковић, 109]; **Mikailovich** (*Микајловић* или *Михајловић*: 80) /уп. през. *Михајла* [К-59], над. *Михајла* [Н-1], *Михајлоња* [Н-1]/;

-ов: **Bratov** (*Братов*: 84), **Bratou** (*Братов*: 78, 104 |в. и рум. през. *Brátu* <слов. „брат“); **Czilov** (*Цилов*: 99 |уп. срп. и буг. през. *Циле*, гр. *Tsilis* [Грковић: 207; Jordan, 1983: 469], <дем. *Циле* + *-ов*) / - ; **Jankov** (*Јанков*: 109) / през. *Јанков* (Р-4, Л-2), над. *Јанковац* [Р-1], *Јанковац* [Л-1]/.

-овић (<-ов+-ић): **Adamovich** (*Адамовић*: 104) / - ; **Branovich** (*Брановић*: 111) /уп. през. *Бранка* [К-3]/; **Vacovich** (*Ваковић*: 81) /в. горе **Vaka**/; **Vladislovich** (*Владисловић*, *Владиславић*: 99) / - ; **Kuriakovics** 6x (*Курјаковић*: 100, 104, 107, 108, 109), **Curiaovich** 2x (*Курјаковић*: 110, 112), **Koriakovich** (*Курјаковић*, *Корјаковић*?: 98) /в. горе **Kuriak** – 3.4/; **Dekanovich** (*Декановић*: 81) / - ; **Jankovich** (*Јанковић*: 98, 102) –; **Jovonovich** (*Јовоновић*, *Јовановић*: 111) /в. над. *Јованић* [Кл-5], *Јова* [К-14]/; **Filipovics** (*Филиповић*: 101, 111) /в. горе **Filipich**/; **Gasparovich** (*Гашпаровић*: 99), **Casparovich** (*Гашпаровић*: 106) / - ; **Martinovich** 3x (*Мартиновић*: 76, 80) /в. горе **Martin** – 3.1/; **Morinkivich** (*Моринкивић*: 110) / - ; **Mezorovich** (*Мезоровић*: 111) / - ; **Nicodemovich** (*Никодемовић*: 106) / - ; **Cinkovich** (*Цинковић*?, *Кинковић*, највероватније *Ћинковић*: 78,) /през. *Ћинкул* [К-120]/; **Petonovics** 2x (*Петоновић*: 107, 108 |= **Petanovics**?: 78 = **Petonovovich**: 111) /уп. над. *Пётал*, *Пётъл* [Н-1], *Петлоња* [Н-1]/; **Petovics** (*Петовић*: 81) /над. *Пётов* [Н-1]; уп. топ. *Петовоња* [Р]/; **Petrovich** (*Петровић*: 83, 100, 103) /уп. над. *Пéјућ*' [Р-1] и др./; **Radoslavovich** (*Радославовић*: 108) /уп. над. *Раданич'ић*', вар. *Радонич'ић*' [К-4]; **Sukovich** (*Зуковић*, *Жуковић*, *Суковић* или *Шуковић*: 85) /? уп. през. *Зујак* [К-1], над. *Зујк* [Л-1], *Зујакоња* [Л-1]/; **Supanovics** (*Жупановић*: 84) / - ; **Wimovich** (*Вимовић*: 78) / - ; **Vzumovich** (*Узумовић*: 84) |в. и : **Vzumovovich** (108), **Vzumov(an)** (107)/ - ; **Turkovich** (*Турковић*: 100) / - ; **Vzumovich** 3x (106, 109, 113) / - ; **Wkovich** (*Уковић*: 112 |<ујка „ујак“)| |в. и : **Wkisich** (*Укисић*: 107), **Wk(ova)** (*Уков*: 103) /уп. през. *Ујкица* [К-45]/; **Zalinovich** (*Залиновић*: 112 |в. и **Zalin(ov)** (*Залин(ов)*: 111)) / - ; **Ztoianovich**, **Ztaianovich** (*Стојановић*: 100, 77) /през. *Стојановић*' (К-15), *Стојан* (К-2), *Стóја* (Кл-7), над. *Стојан* (К-11), *Стојанка* (К-6), *Стóјка* (К-5)/; **Simunovics** (*Симуновић*: 102) /през. *Сима* К-5, Н-8, *Симул* Ј-3, над. *Симанда* [Р-1], *Симул* [К*, Л-1], *Симуљаса* [Л-7]/; **Slatovich** (*Златовић*: 111) / - ; **Bratovich** (*Братовић*: 76, 98, 112) / (можда над. *Барат* [Кл-5] и през. [*Барат* Н-5] |<мађ. *barat* „брат“, в. и над. *Брајка* [Кл-13]).

-он+-ов: **Gonkonov** (*Гонконов*: 111) / - ; **Petonov** (*Петонов*: 110) /в. ниже **Petonovics**/.

-**ос** (грчки флективни наставак; псеудосуфикс [Клајн, 2: 252]): **Bocos** (Бокос: 105 |в. и уп. **Bokolics** (Боколић: 105) |).

-**ош/-уш+евић**: **Ambrosevich** (Амброшевић: 100 |уп. Амброшић [Maretić, 82: 134] |) / - ; **Patosevics** (Патошевић: 103) /в. горе **Pataskanovich**/.

-**ул**²⁷: **Aragunul** (Арагунул: 103) / - ; **Bancul(ova)** (Банкулова: 109) /уп. през. *Банац* [К-2, Кл-7, ЈЛ-10, Р-74, В-12]/; **Sacull** (Какул: 102) и **Kokull** (Кокул: 103) / - ; **Cracull** (Кракул: 109) / - ; **Gonchul** (Гончул: 105) /уп. над. *Гинч ’ул* [ЈЛ-2], *Гинч ’уљаца* [ЈЛ-4]/; **Harambachul** (Харамбашул: 101) /в. през. *Рамбаи* [К-6], над. *Рамбаи* [К-10], *Рамбашица* [К-1], *Рамбујка* [К-10]/; **Harzul**, **Harzull** (Харцул, /Харзул, /Харсул: 109) /уп. през. *Арсул* [К-10]/; **Jankul** (78), **Jancul** (106), **Janculj** (99), **Jankull** (106): *Јанкул, Јанкуљ* /през. *Јанкул* [К-1], *Јанков* [ЈЛ-2, Р-4], над. *Јанкул* [К-8, Р-10], *Јанковац* [Р-1], *Јанкуљасић*’ [К-7], *Јанкуљасоња* [К-1], *Јанкулова* [К-16]/; **Lupul**, **Lupulj** (Лупул / Лупуљ: 102, 108) /над. *Лупул* [К-9], *Лупул/л* [Ј-1], *Лупуљаца* [К-6]/; **Monzull** (Монзул, *Монцул*: 112) / - ; **Radul** (Радул: 113 |уп. слов. през. *Радул*, рум. *Radu* [Jordan, 1983: 386] |) /през. *Радул* [К-1]/; **Rusull** (Русул: 103) /над. *Рус* [ЈЛ-1]. *Русић*’ [К-11], *Руска* [ЈЛ-1, Р-1]/.

-**ул+ица**: **Czbulica** (101: *Ц/и/булица* ? |вероватно од рум. през. *Țibi*, *Țibulea* + српски (словенски) суфикс *-ица* | / - .

-**ул+ић**: **Bankulich** (Банкулић: 77) /уп. през. *Банац* (К-2, Кл-7, ЈЛ-10, Р-74, В-12), над. *Бањак* (К-2), *Бањкоња* (К-1); **Banulics** (102); **Ciorlich** (Кјорлић |<рум. *chior/ul* „ћорав“ (<тур. *kör*) - уп. рум. през. *Chioru*, *Chiorăscu* |или *Ђорлић*: 99) /над. *Ђ’орул* [К-1], *Кјору* [Ј]/; **Kukulics** (100); **Caliakolovich** (103) / - ; **Turbulich** (Турбулић: 83, 108) / - |в. и **Turburich** (*Турбулић*, *Турбурић*: 101 |<рум. *turbatul* „бесан“) / - ; **Ursulich** (Урсулић: 82) /в. горе 3.4/.

-**ул+ов/-ев+ић**: **Jankulovich** 2х (*Јанкуловић*: 104, 108), **Liankulovics** (Јанкуловић, Љанкуловић?: 78) /в. горе **Jankul**/; **Jurgulevich** (*Јургулевић*: *Жургулевић*? 105:) /уп. през. *Журкул* [К-1, Кл-34, ЈЛ-24]/; **Kaztulovich** (*Кацуловић*: 77) /над. *Кџул* [Ј-2]/; **Lupulovics**, **Lupul(j)** 6х (*Лупуловић*, *Лупуљ*: 82, 83, 102, 108) /в. горе **Lupul**, **Lupulj**/; **Marasulovich** (*Марасуловић*: 111) / в. горе 3.6/; **Petosanulovich** (*Петосануловић* или *Петошануловић*: 110:) /в. и уп. горе **Petonovics** или/и **Pataskanovich**/; **Rekulovich** (*Рекуловић*: 99) / - ; **Sarbolovich** (*С(ь)рболловић*: 75) и **Zorbolovich** (*Зорболловић*, *С(ь)рболловић*: 76) /в. над. *Србин* [К-6], *Српка* [К-6]/; **Ursulovich** (*Урсуловић*: 110) /в. горе **Ursulich** - 3.4./ ; **Ztankulovich** (*Станкуловић*: 100) /уп. над. *Станч ’ука* [К-3, Р-1], *Стњч ’ука* [ЈЛ-6], *Станкић*’ [Кл-3]/.

-**ун** (стари словенски формант - Клајн, 2: 196): **Kracun** (*Крачун*), **Cracun**, **Cracunj** (*Крачун, Кракун* ?): 102, 106, 109, 111, 113) /име *Крач ’ун* [ЈЛ-27, Р-1], през. *Крач ’уна* [Н-2], над. *Крач ’уновац* [К-1].

-**ун+ић**: **Krakunich** (*Кракунић*: 78) / - .

²⁷ Реч је о румунском суфиксу *-ул*.

-ур (+-ин)+-ић: **Kakurinic** (*Какуринић:* 76) / - ; **Kakurich, Sacurich** 4x (*Какурић:* 76, 99) / - ; **Krakurich** (*Кракурић:* 102) / - ; **Kazurinic** 2 x (*Казуринић:* 76) / - .

-уца (-узе): Bertuze (*Бертуце:* 86?) / - .

-ушић : **Mikusich** (108) /уп. през. *Микул* [В-18], над. *Микул* [Кл-10], *Микулић* [R-1], *Микуљеш* [Кл-2], *Миколкић* [К-2] и др./;

-че + -евић: **Martinchevich** (*Мартинчевић:* 100) /уп. над. *Мартинкић* [Кл-3], *Мартиновац*, вар. *Мртиновац* [Кл-5]/;

-чић: **Adammcich** (*Адамчић, Адамкић:* 104) /в. горе 3.1/; **Lukacich** (*Лукачић:* 80) /през. *Лукић* [Л-2, Р-11], над. *Лукач* [Кл-4], *Лукић* [Кл-10], *Лукич* 'ка [Кл-3, К-1], *Лукић* 'оња [Н-1], *Лукица* [В-1]/.

5. На основу анализе презимена из XVII века ексцерпираних из спискова објављених у студији К. Цах и данашњих презимена, надимака и делимично личних имена Карашевака, могу се изнети некилико значајних закључака. Пошто у раду нису ипак била анализирана сва презимена из XVII века, овде изведени закључци јесу прелиминарни, а коначни закључци биће формулисани наконе анализе свих презимена.

5.1. Са научне тачке гледишта, објављени спискови са именима и презименима покатоличених житеља, претежно у карашевским, али и другим насељима брдско-планинског дела румунског Баната, веома су важни са етничког и конфесионалног становишта, наиме:

5.1.1. Наведени спискови антропонима (они који се односе на Карашевке) пружају делимичан али индикативан увид у етничку и конфесионалну структуру карашевског живља из прве половине XVII века. Упоређивањем тих антропонима (имена и презимена) са данашњим карашевским антропонимима (именима, презименима и надимцима) може се стећи увид у некадашњу етничку структуру становништва карашевских насеља и уочити њену еволуцију до данашњих дана.

5.1.2. У наведеним списковима, као и у раду К. Цах који се заснива на документима из Ватиканског архива, налазе се веродостојни докази да су преци Карашевака у првој половини XVII века већином били православне вере (у документима означени као *шизматници*) (Zach 1979: 56). Услед успешног деловања мисије босанских фрањеваца током XVII века међу карашевским живљем, почев од XVIII века сви Карашевци су, како произилази из црквених докумената, преведени у католичку веру.

5.3. Ова анализа средњовековних карашевских презимена потврђује закључке из претходне анализе (Радан, 2011: 455), наиме, да је већина пре-

зимена српског порекла ($\approx 76\%$)²⁸. Од несловенских презимена најбројнија су она румунског ($\approx 17\%$), док су остала бугарског, мађарског, турског и другог порекла. Према закључцима М. Томића, 51% карашевских презимена из друге половине XX века јесу румунског порекла (Томић, 1972: 225), што указује на то да је инфилтрација румунског етничког елемента у карашевску енклаву била веома снажна. Иако је ифилтрирани румунски живаљ међу Карашевке био асимилиран, удео румунског етничког елемента у обликовању карашевске етничке енклаве био је значајан (в. и Радан, 2015: 268). Упркос снажном и континуираном вишевековном упливу Румуна, Карашевци су ипак успели да очувају свој словенски (српски) етнички идентитет.

5.4. У раду су анализирана око 390 карашевска презимена из XVII века. Постоје основани разлози да извесан број забележених облика сматрамо варијантама појединих презимена. Са становишта творбе анализираних презимена, она су изведена од укупно 41 суфикс; презимена су изведена са 34 проста и 39 сложена суфикса. Велика већина карашевских презимена изведена су српским суфиксима, само један је румунски (-ул), а има и оних којима се изводе и српски и румунски антропоними (нпр.: -а, -ан, -ар, -аш, -ик, -ја /-ја/, -ун, -ур, -уш), са напоменом да је већина карашевских презимена (узимајући у обзир и њихове основе) са овим суфиксима српског порекла. Такође, истичемо да је приличан број румунских антропонимских суфикса словенске и српске провенијенције (-ев, -ов, -евић, -овић, -ета, -ин, -ић, -ка, -ош) - у таквим случајевима, карашевска презимена, у највећем броју треба сматрати као српска. Велика већина презимена изведена је простим суфиксом -ић или са сложеним суфиксима са -ић (-ашић, -евић, -ићевић, -иновић, -икић, -ошевић, -уловић, -чевић и многи други – в. горе 4), што представља најсолиднији доказ да су Карашевци већински српског порекла²⁹.

5.5. Упоредјујући статистичке податке у вези са средњовековним и садашњим стањем карашевских презимена, констатујемо да су данашња презимена Карашевака у великој мери изгубила специфичне карактеристике српског антропонимског творбеног система, што се посебно огледа у скоро потпуном нестанку српског антропонимског суфикса -ић³⁰. Губљење у тако драстичној мери српског карактера савремених карашевских презимена последица је дуготрајне константне политике мађарске државне администрације у правцу „косметизације“ немађарских имена и презимена одстрањи-

²⁸ Коначни закључци о пореклу карашевских презимена (и антропонима уопште) могу се донети након етимолошке анализе.

²⁹ Ова чињеница још један је доказ да Карашевци нису бугарског порекла (в. Радан, 2015: 31–82).

³⁰ У Томићевој студији забележена су свега само 10 презимена на -ић (Томић, 1972: 220–224).

вањем српских антропонимских обележја (у првом реду суфикса)³¹ (уп., нпр. през. *Филка* [К-130, Кл-101, Ј-55, Р-25, В-12] - над. *Филкић* [Кл-5, В-1]. Пошто је мађарска администрација у великој мери мађаризовала пре свега презимена, румунска је администрација такође спроводила, али у знатно блажој форми, румунизацију пре свега личних имена. Доказ да су разне државне администрације спроводиле такву политику јесте чињеница да су много боље очували српски антропонимски карактер надимци Карашевака, што је видно из садашњих надимака Карашевака наведених у раду. Много боља конзервација надимака објашњава се на тај начин што су они били ван домашаја било које државне администрације, тако да су несловенски елементи у њима скоро искључиво резултат мешања (суживота) Карашевака са Румунима. Други, секундарни узроци губљења српског антропонимског карактера јесу суживот претежно са Румунима али и са другим народима (Мађарима, Немцима, Бугарима и др.), страни утицаји, српско-румунски билингвизам и, ређе, плурилингвалност Карашевака.

5.6. Компаративна анализа карашевских презимена из двају наведена периода указује на то да су Карашевци конзервисали у великој мери основне облике презимена из XVII века. Наравно, нека су презимена нестала, што је неизбежно за период дуг скоро три века, док су друга нова ушла у карашевски антропонимски систем.

5.7. За ову анализу било је неопходно да се из наведених спискова најпре ексцерпирају презимена Карашевака. У том процесу констатовали смо да је у осталим банатским (данас етнички румунским) насељима, у знатном броју било словенског/српског становништва (в. Радан, 2011: 456), а ту чињеницу поткрепљују и нека топонимска истраживања (в. Радан, 2018: 95–96).

5.8. На крају, прецизирамо да је основни циљ овога рада приказ карашевске антропонимске грађе, а изнети закључци имају оквирни и општи значај. Прецизнији и дефинитивни закључци могуће је донети након свестране анализе, укључујући етимолошку и семантичку, целокупне грађе. Даље испитивање антропонимске грађе из XVII века и њено упоређивање са садашњом карашевском антропонимијом омогућиће истраживачима да уоче у којем се правцу развијала антропонимија Карашевака у задња три века, што би имплиците довело до нових драгоцених закључака о порклу и евентуалним значајнијим променама у етничкој структури овог живља.

³¹ Иста политика спровођена је код других словенских и несловенских, немађарских националних заједница у Угарској, нарочито у раздобљу од 1778. до 1918.

Литература

- Гавриловић, 1995: С. Гавриловић, О унијаћењу и покатоличавању Срба у Хрватској, Славонији и Угарској (XIII-XIX век). Београд: Посебан отисак из *Зборника о Србима у Хрватској*, 3, стр. 7–44.
- Ердељановић, 1925: Ј. Ердељановић, Трагови најстаријег словенског слоја у Банату. Прага: *Niederlöv sbornik*, стр. 275–308.
- Ивић, 1929: Д-р А. Ивић, *Историја Срба у Војводини од најстаријих времена до оснивања потиско-поморишке границе (1703)* - [фототипско издање]. Нови Сад: Матица српска, Верзал, 1996 (Посебна издања / Матица српска, Темишварски одбор; књ. 3) (Фототипска издања / Матица српска; књ. 1).
- Пејин, 2003: Ј. М. Пејин, *Преглед прошлости Срба у Банату*, ВЕДЕС, Београд-Зрењанин-Кикинда-Панчево.
- Поповић, 1955: Др И. Поповић, *Историја српскохрватског језика*. Нови Сад: Матица српска, Градска штампарија Нови Сад.
- Поповић, 1955: Др Д. Ј. Поповић, *Срби у Банату до краја осамнаестог века - историја насеља и становништва* -. Београд: Српска академија наука, Научна књига.
- Радан, 2004: М Н. Радан, *У походе тајновитом Карашу. Етнолошке и фолклористичке студије*. Темишвар: Савез Срба у Румунији.
- Радан, 2011: М Н. Радан, Карашевска антропонимија у прошлости и данас. Крагујевац: *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности*, СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ – Зборник радова са V међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (29-30. X 2010), књига I, стр. 445–458.
- Радан, Ускату 2012: М. Н. Радан, М. Р. Ускату, Нови прилог карашевској крсној слави, *Темишварски Зборник*, 6. Нови Сад: Матица српска, стр. 91–141.
- Радан, 2015: М. Н. Радан, *Фонетика и фонологија карашевских говора данас. Прилог проучавању српских говора у Румунији*. Нови Сад: Филозофски факултет • Београд: Институт за српски језик Сану • Нови Сад: Матица српска.
- Радан, 2015^А: М. Н. Радан, Последице контаката и/или српско (карашевско)-румунског суживота огледане у говорима Румуна из Алмашке долине (Банат). Темишвар – Ниш: ССР - Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији • Филозофски факултет Универзитета у Нишу, стр. 353–374.
- Радан, 2016: О карашевским и алмашким обичајима и обредима. Компаративна студија. Темишвар – Ниш: ССР - Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији • Филозофски факултет Универзитета у Нишу, стр. 179–198.
- Радан, 208: М. Н. Радан, Етничка структура становништва југозападног румунског Баната у средњем веку у светлу топонимије. Editura Universităţii din Bucureşti: *Romanoslavica*, vol. LIV, nr. 1, стр. 79–98.
- Томић, 1972: М. Томић, Антропонимија Карашеваца. Нови Сад: Посебан отисак из *Зборника за филологију и лингвистику*, књ. XV/2 [Матица српска], стр. 213–227.

- Томић, 1974: М. Томић, Антропонимија Карашеваца. II. Нови Сад: Посебан отисак из *Зборника за филологију и лингвистику*, књ. XVII/1 [Матица српска], стр. 207–240.
- Cronica, 1996: *Cronica notarului anonymus. Faptele unguirilor*, Traducerea și comentariu Paul Lazăr Tocilescu, Editura Miracol, București.
- Ehrler, 1982: J. J. Ehrler, *Banatul de la origini până acum (1774)*. Timișoara: Ed. Facla.
- Perinaț: S. Perinaț, *Substratul mitologic în toponimia sud-est europeană*. Timișoara: Helicon [1996].
- Skok, I-II-III: P. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, knj. I (A - J), 1971; knj. II (K - poni), 1972; knj. III (poni - Ž), 1973.
- Suciu I / Suciu II: Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, vol I (A-N) – 1967; vol II (O-Z) – 1968.
- Surdu, 1970: B. Surdu, Aspecte privitoare la situația Banatului în 1743. Cluj: *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, tomul XIII, стр. 7–68.
- Trâpcea, 1969: Th. N. Trâpcea, Despre unele cetăți medievale din Banat, *Studii de istorie a Banatului*, Universitatea din Timișoara, стр. 23–82.
- Țintă, 1972: A. Țintă, *Colonizările habsburgice în Banat 1716-1740*. Timișoara: Ed. Facla.
- Vuia, 1929: I. Vuia, *Districtus walachorum. Cercurile românești bănățene*, Inst. De Arte Grafice „Union”, Timișoara.
- Zach, 1979: K. Zach, Die bosnische Franziskanermission des 17. jahrhunderts im süd-östlichen Niederungarn. Aspekte ethnisch/konfessioneller Schichtung in der Siedlungsschichte Niederungarns [Мисија босанских фрањеваца у југо-источном делу Доње Угарске у XVII веку. Етничко-конфесионални аспекти у Доњој Угарској]. München: *Studia Hungarica*, 13, Ungarsches Institut München, Dr. Dr. Rudolf Trofenik, München, стр. 1–168.

2) Општа литература

- М. Грковић, *Речник личних имена код Срба*. Београд: Вук Караџић.
- И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику*. Други део. *Суфиксација и конверзија*. Прилози граматици српскога језика. Београд, 2003.
- В. Миљанић, А. Миљанић, *Презимена у Црној Гори*. Београд: 2002.
- Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. Том 1–20. Београд: Српска академија наука и уметности • Институт за српски (српскохрватски) језик, 1959–2017.
- Н. А. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*. București, 1963.
- С. Ionescu, *Dicționar de onomastică*. Editura Elion – 2004.

- I. Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- S. Peter, C. Imre, *Dicționar Român-Maghiar / Maghiar-Român*. Constanța: Ed. STEAUA NORDULUI.
- C. Suci, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, vol I (A-N) – 1967; vol II (O-Z) – 1968.
- M. Šimundić, *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1988.
- A. Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Šesto izdanje. Sarajevo: „Svjetlost“.

Скраћенице:

буг. – бугарски (језик)
КГ – карашевски говори
лат. – латински
мађ. – мађарски
над. – надимак
нем. – немачки
през. – презиме
присв. – присвојни
рум. – румунски
слов. – словенски
срп. – српски
суф. – суфикс
топ. – топоним
тур. – турски
хр. – хрватски
хришћ.–хришћанско

Скраћенице за карашевска насеља:

В – Водник
Ј – Јабалче
К – Карашево
Кл – Клокотич’
Л – Лупак
Н – Нермић’, вар. Нермић’
Р – Равник

Mihai N. Radan

CARACTÉRISTIQUES STRUCTURELLES ET DE FORMATION DES ANTHROPONYMES CARASHOVÈNES DE LA PREMIÈRE MOITIÉ DU XVIIÈME SIÈCLE

Le travail fait une analyse des noms de famille enregistrés dans la première moitié du XVIIème siècle dans les listes des moines franciscains de Bosnie conservés dans les Archives du Vatican. Ces listes ont été créées lors des activités de conversion au catholicisme des Carashovènes menées par les missions de la *Congrégation pour la propagande religieuse FIDE* de Rome qui ont travaillé à cette époque dans le Banat.

Les noms de famille enregistrés sont analysés en termes de structure et de modalité de formation. En même temps, les anthroponymes du XVIIème siècle analysés sont comparés avec la forme des anthroponymes carashovènes contemporaines, afin de surprendre la direction d'évolution des anthroponymes carashovènes et donc de révéler les changements survenus dans la structure ethnique de l'enclave carashovène depuis le XVIIème jusqu'à présent. Le cas échéant, d'autres caractéristiques pertinentes de ces anthroponymes (étymologiques, sémantiques) sont également mises en évidence.

Mots-clés: Banat, Carashovènes, anthroponymes (noms de famille), des listes de noms des convertis au catholicisme, s analyse sémantique des anthroponymes, la formation de anthroponymes